

Marttojen ohjeita kodinhoitoon:

Keittiö:

Astianpesukone:

Sitruunahappo

- Laita 50 g (n. 4 rkl) sitruunahappoa pesuainelokeroon.
- Pese 60-65 asteen pesuohjelmalla.
- Jos mahdollista, älä anna pesuohjelman edetä kuivausvaiheeseen tai kytke se pois ennen ohjelman aloitusta. Kuivaus voi kiinnittää jäljellä olevan sakan uudelleen koneeseen.
- Pyöritä ohjelman jälkeen vielä toinen pesu pesuaineen kanssa.

Veden/kahvinkeitin

Ruokasooda

Kahvinkeitin panna ja suodatinosat:

- Ripottele ruokasoodaa reilusti kosteille pinnoille
- Harjaa astianpesuharjalla tai pehmeällä liinalla
- Huuhtelee huolellisesti ja **kuivaa astiankuivausliinalla**.

Puhdistaa myös tee- ja kahvitahroja kupeista ja hampaista!

Sitruunahappo/ etikka

1 rkl sitruunahappoa / 0,5 l vettä tai 0,5 dl väkiviinaetikkaa / 0,5 l vettä.

- Pese vesisäiliö ensin laimealla astianpesuaineliuksella ja huuhtelee.
- Laita happoliuos keittimeen ja anna vaikuttaa vähintään 2 tuntia (tai yön yli).
- Käynnistä laite: valuta kahvinkeitin säiliö tyhjäksi ja anna vedenkeitin veden kiehahtaa.
- Huuhtelee lopuksi 2-3 kertaa puhtaalla vedellä.

Pahasti kalkkeutuneen vedenkeitin puhdistuksen ensiapu:

Kuumenna keitin tyhjänä. Kun vastuksen rele katkaisee lämmityksen, kaada säiliöön vettä niin, että vastukset peittyvät. **VARO! Roiskuu voimakkaasti.**

Huuhtelee vedenkeitin ja tee kalkinpoisto loppuun joko etikka- tai sitruunahappokäsittelyllä

Liesi

Sähköliesi

Käytä keraamisen ja induktiotason puhdistukseen vain valmistajan suosittelemia aineita.

Palanut sokeri, muovi ja alumiinifolio kaavitaan HETI pois tasaisella metallilastalla

Valurautaliesi

- Liota tahroja astianpesuaineliuksella. Voit tehostaa liotusta laittamalla märän rätin tahran päälle.
- Tahroja voi myös hangata sokeripalalla.
- Valurautalevy kestää kovaa hankaustakin: sokeri, merisuola, karhunkieli, teräsvilla.

- Tee puhdistuksen ja kuivauksen jälkeen rasvapoltto: kuumenna ohut kerros parafiiniöljyä tai vaseliinia. Älä käytä ruokaöljyä palovaaran vuoksi.
- Anna jäähtyä ja pyyhi ylimäärä rasvaa talouspaperiin.

Uuni

- Astianpesuliuos
Pyyhi rasvalika uunin ollessa vielä lämmin astianpesuliuokseen kostutetulla liinalla
Huuhtele ja anna kuivua
- Mäntysuopaliuos
Levitä mäntysuopaliuosta tahrojen pinnalle.
Kuumenna uuni +50 asteeseen.
Kun uuni on hetken jäähtynyt, harjaa pehmeällä harjalla ja pyyhi veteen kostutetulla liinalla.
- Ruokasooda-suola-vesi -tahna
2rkl ruokasoodaa
2 rkl ruokasuolaa
2 rkl vettä

Grilli

Grillin lasien puhdistus: vahva alkoholi (etanoli >90 %)

Belgiassa saa marketeista 94% alkoholia, joka löytyy väkevien, maustamattomien viinosten hyllystä.

Kun kostutat talouspaperin runsaalla viinalla, lähtee suurin osa grillin lasien rasvatahroista. Lasille voi jättää myös viinaan kostutetun liinan, jonka päälle kannattaa laittaa toisen vedessä kostutetun liinan (estää alkoholin haihtumisen).

Sopii myös uuninlasin ja kynttilälälytyjen lasin puhdistukseen.

Pyykinpesu:

Ruokasooda

Valkaisu: 1-3 rkl ruokasoodaa pesuainelokeroon / pesupalloon normaalin pesun yhteydessä.

Tahrannoisto: lisää n. 0,5 dl ruokasoodaa 5 l vettä ja liota tahriintunutta vaatetta 1-12 h.

Soveltuu erityisesti rasvatahroihin. Vaikeisiin tahroihin voidaan ensin ripotella soodaa suoraan tahralle ja antaa sen imeä rasvaa itseensä ennen liotusta.

Pesukone: Pyyhi kaikki pesukoneen tiivisteet ruokasoodaliuoksella ja huuhtele puhtaalla vedellä.

Annostelee soodaa pesuainelokeroon tai pesupalloon puolet täyteen koneelliseen tarvittavasta pesuainemäärästä. Käynnistä 60 tai 90 asteen ohjelma tyhjällä koneella.

Erityisesti Belgiassa: laita pesuainelokeroon 2 dl väkiviinaetikkaa ja käynnistä 90 asteen pesuohjelma. Etikan voit korvata sitruunahapolla (3 rkl happoa / 2 dl vettä, liota).

Etikka

Hikitahrat: jos vaate ei kestä vesipesua, ripusta se kylpyhuoneeseen kuivumaan ja aseta sen alle vati, jossa on pohjalla muutama sentti kiehuvan kuumaa vettä ja n. 2 dl väkiviinaetikkaa. Anna vaikuttaa, kunnes vesi on jäähtynyt huoneenlämpöiseksi. Tuuleta vaate. (Pidä kylpyhuoneen ovi suljettuna, koska etikkahöyryt voivat ärsyttää hengitysteitä).

Pyykkietikasta voi valmistaa myös raikastesuihkeen: 20% valmista pyykkietikkaa, 80% (keitettyä) vettä suihkepulloon. Suihkuta tunkkaiseen vaatteisiin muutamia painalluksia.

Jos vaatteen voi pestä vedessä: laita ämpäriin 10 l haaleaa vettä ja 2 dl väkiviinaetikkaa. Liota vaatetta yli yön. Pese vaate pesuohjeen mukaisesti.

Huuhteluaineen sijaan: laita 1 rkl – 0,5 dl pyykkietikkaa huuhteluainelokeroon.

Pyykkietikan resepti:

- 0,8 dl etikkaa
- 2 dl vettä
- 20-30 tippaa eteeristä öljyä (laventeli, greippi, teepuu)

Etikkainen jalkakylpy:

Laita kädenlämpöistä vettä vatiin niin, että jalat peittyvät. Lisää etikkaa 1 dl. Voit lisätä myös rauhoittavia eteerisiä öljyjä, kuten laventeli n. 5 tippaa
Liota jalkoja vähintään vartti, pese ja kuivaa.

Tahranpoisto

<https://www.martat.fi/marttakoulu/kodinhoito/tahranpoisto/>

Hyvin moneen tahraan tehoaa sappisaippua!

Happo-emäskäsittely erittäin sitkeisiin tahroihin

1. Valmista ammoniakkiliuosta ja etikka- tai sitruunahappoliuosta alla olevien laimennusohjeiden mukaan.
2. Kaada liuokset (ammoniakkiliuos ja etikka- tai sitruunahappoliuos) omille lautasilleen.
3. Liota tahra-aluetta ensin etikka- tai sitruunahappoliuoksessa, huuhtelee ja kuivaa talouspaperiin.
4. Liota sitten ammoniakkiliuoksessa, huuhtelee ja kuivaa.
5. Toista käsittely tarvittaessa ja huuhtelee tekstiili lopuksi hyvin.

Hopean kiillotus:

1. Valitse sellainen kattila, johon puhdistettava kappale mahtuu kunnolla ja laita sinne pohjan täyttävä pala alumiinifoliota tai käytä alumiinikattilaa / -vuokaa.
2. Laita kattilaan vettä niin paljon, että puhdistettava esine peittyy kunnolla.
3. Liuota veteen 1 – 3 rkl ruokasuolaa.
4. Kuumenna vesi lähes kiehuvaan ja anna jäähtyä.
5. Ota hopea-astiat pois vedestä ja kuivata pehmeällä kankaalla.

Kuparin ja messingin puhdistus:

Lisää merisuolaa tai muuta karkeaa suolaa halkaistuun sitruunaan ja hankaa sillä kuparin pintaa. Huuhtelee lämpimällä vedellä, ja kuivaa pehmeällä rätillä.

tai

Sekoita jauhoja, karkeaa suolaa ja etikkaa ja hiero seosta kuparin pintaan. Kiillota pehmeällä rätillä.

tai

Rutista sanomalehtipaperia pieneksi palloksi ja hankaa sillä kuparin pintaa.

tai

Ketsupissa on etikkaa, joten voit lisätä paksun kerroksen ketsuppia esineen pintaan ja antaa seistä muutama minuutti. Huuhtelee sen jälkeen vedellä.

MUISTA:

Messinki on metalliseos, joten se ei kestä yhtä kovaa hankaamista kuin puhdas metalli kupari.

Siivous:

Käsitiskiaine

Kaikkeen rasvaiseen likaan joko sellaisenaan tai liuoksena suihkupullosta: 1 rkl pesuainetta / 1 l vettä.

ÄLÄ KOSKAAN KÄYTÄ ANTIBAKTEERISIA PESUAINEITA!

Sitruuna ja Etikka

Sitruunaa ja etikkaa voi käyttää samoihin kohteisiin.

Yleispesuaine:

1 osa etikkaa / 9 osaa vettä (kiehauta vesi ja jäähdytä, niin säilyy paremmin).

Soveltuu lähes kaikkien kodin pintojen puhdistamiseen ja ikkunanpesussa huuhteluveteen.

Kalkinpoisto:

6 sitruunan mehu / 1 l vettä suihkupulloon. Sumuta kaakeleille tai tiskipöydälle, anna vaikuttaa ja pyyhi kuivaksi rätillä. Älä huuhtelee vedellä, mutta voit toistaa käsittelyn useamman kerran.

Erityisesti pesualtaan puhdistukseen WC:ssä ja keittiössä:

Etikka tai sitruunahappoliuos ja vanha hammasharja: harjaa happoliuosta hanoihin, liitoskohtiin ja kaakeleiden saumoihin. Huuhtelee ja kuivaa rätillä.

Kiinni palaneet kattilat:

Kiehauta kattilassa 2 osaa etikkaa ja 1 osa vettä. Lisää kuumaan liuokseen teelusikallinen suolaa ja jätä yön yli. (Ei sovellu alumiinikattiloille!)

Huom! Myös jauhemainen pyykinpesuaine soveltuu etikan ja suola sijaan: 1 rkl jauhetta.

Leikkuulaudat:

Levitä sitruunamehua leikkuulaudalle ja anna vaikuttaa n. 15 minuuttia. Puset laudat öljytään käsittelyn jälkeen. Etikkaa ei kannata käyttää tässä, koska siitä voi jäädä haju.

Pese kädet sitruunamehulla kalan käsittelyn jälkeen. Tähän soveltuu hyvin sitruunan puolikas, josta olet puristanut mehun ruokaan tai muuhun käyttöön.

Hellävarainen hankausaine esim. teräksiselle tiskialtaalle tai liedelle:

Levitä suolaa puolikkaalle sitruunalle. Anna imeytyä hetken ja hankaa pinnat sitruunalla.

Pyyhi suolajäänteet kostealla liinalla ja kuivaa pinta lopuksi.

Kalkkijäämät WC-pytyssä:

Sulje WC-pytyn vesihana ja vedä WC (istuim tyhjenee).

Levitä kalkkitahrojen päälle runsas kerros etikasta tai sitruunamehusta ja suolasta tehtyä paksua tahnaa.

Jos mahdollista, peitä tahrat kostealla (ei märällä) rievulla, jotta tahna ei kuivu. Anna vaikuttaa vaikka yön yli. Hankaa rievulla tahroja. Avaa hana ja huuhtelee istuin.

Voit pestä myös vesisäiliön etikkavedellä!

Tukkeutuneet viemärit:

Lisää 2-3 dl ruokasoodaa tiskialtaaseen tai WC-pytyyn. Anna vaikuttaa n. 15 minuuttia. Kaada tämän jälkeen litra väkiviinaetikkaa. Näiden kahden aineen reagoidessa syntyy lämpöä ja hiilidioksidia, eli altaasta kuuluu siihenä ja kuplintaa. Kaada lopuksi altaaseen vähintään 1 l kiehuva vettä.

Jos viemäri ei aukea edes toiston jälkeen, käytä teollista viemärinavaajaa (jauheena: natriumhydroksidia).

Ruokasooda

Ruokasooda on emäksistä, joten sillä on hyvä puhdistaa kaikkea hapanta. Suomessa vesi on hieman hapanta, joten Marttojenkin ohjeissa on paljon soodaohjeita. Belgiassa vesi on emäksistä, joten usein kannattaa vaihtaa sooda etikkaan tai sitruunaan.

Matoissa ja huonekaluissa oleviin tahroihin sekä eläinten hajun poistoon soveltuu hyvin ruokasooda.

Ripottele tuoreelle tahralle runsaasti ruokasoodaa, anna kuivua ja imuroi pois.

Jos tahra on kuiva, kastele se ensin, vaikka suihkupullosta puhtaalla vedellä ja levitä sitten sooda. Älä hankaa, koska silloin tahra leviää ja voi jättää renkaan kankaaseen.

Suola ja sokeri

Jos pinta kestää hankaamista, suolasta tai sokerista sekä joko etikasta/sitruunasta tai soodasta ja vedestä tehty tahna ovat hyviä hankausaineita.

Riisi

Hankalien kolojen, kuten pullojen tai maljakon kolojen puhdistaminen sujuu lisäämällä kuivaa riisiä pesuveden joukkoon astiassa. Kun astiaa ravistellaan voimakkaasti, riisi hankaa likaa pois.

HUOMAA: riisin voi korvata myös pienillä lasikuulilla, joita voi käyttää lukemattomia kertoja uudelleen. Älä käytä muovikuulia, koska niistä irtoaa mikromuovia veteen hankauksessa.

Piimä

Levitä piimää homeisten kaakelinsaumojen päälle. Anna vaikuttaa ja harjaa vanhalla hammasharjalla. Huuhtelee ja kuivaa.

Piimällä voi yrittää poistaa hometahroja myös puutarhahuonekaluista ja niiden istuintyyneistä.

Parasta piimää on sellainen, jossa on eläviä maitohappobakteereita esim. kefiiri.

Mausteet pölypussiin

Pölypussit alkavat herkästi haista taloudessa, jossa on eläimiä tai jos pussiin menee jotain kosteaa. Hajuja voi poistaa lisäämällä pölypussiin kanelitangon, kokonaisia neilikoita, laventelia, vaniljasokeria yms. Mausteet voi myös laittaa pieneen pussiin: leikkaa kahvinsuodattimesta 7 x 7 cm neliöt. Liimaa paperiliimalla kolme sivua kiinni. Laita pussiin lusikallinen jotain aromaattista maustetta ja liimaa neljäs reuna kiinni. Laita pussi pölypussiin.

Voit suihkuttaa uuden pölypussin myös sitruunamehuliuksella.

Pölypussittomiin imureihin soveltuvat uudelleenkäytettävät kangaspussukat tai puukuulat, joihin on imeytetty eteerisiä öljyä.